

ПРОБЛЕМИ ЗАСТОСУВАННЯ СПРОЩЕНОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМИ ТОВАРОВИРОБНИКАМИ

Косторной С.В., к.е.н.,
Таврійський державний агротехнологічний університет
м. Мелітополь, Україна

Summary. The features of agricultural enterprises taxation in Ukraine are analyzed. The advantages, disadvantages and problems of simplified taxation system for agricultural enterprises are considered.

Keywords: taxation, agricultural enterprises, simplified taxation system, single tax for agricultural enterprises.

Постановка проблеми. Сільське господарство – одна з провідних галузей економіки України, її розвитку держава приділяє особливу увагу. Одним з напрямів державної підтримки сільського господарства є застосування для нього податкових преференцій, зокрема, спрощеної системи оподаткування. З 2017 року в Україні скасовано спеціальний режим оподаткування ПДВ, який давав сільськогосподарським підприємствам можливість отримувати додаткові фінансові ресурси, а суми нарахованого єдиного податку в останні роки мають тенденцію до зростання, що має негативний вплив на фінансові показники сільськогосподарських підприємств. В зв'язку з цим особливого значення набули питання удосконалення системи оподаткування сільськогосподарських підприємств.

Основні матеріали дослідження. Особливістю податкової системи України є можливість застосування сільськогосподарськими підприємствами спрощеної системи оподаткування, що передбачає нарахування єдиного податку замість ряду інших податків і зборів.

Сільськогосподарські підприємства можуть бути віднесені до IV групи платників, якщо у них частка сільськогосподарського товаровиробництва в доході за попередній податковий (звітний) рік дорівнює або перевищує 75 відсотків. Такі підприємства звільняються від обов'язку нарахування, сплати та подання податкової звітності з податку на прибуток підприємств, податку на майно (в частині земельного податку), крім земельного податку за земельні ділянки, що не використовуються платниками єдиного податку IV групи для ведення сільськогосподарського товаровиробництва, рентної плати за спеціальне використання води.

Об'єктом оподаткування для платників єдиного податку IV групи є площа сільськогосподарських угідь (ріллі, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень) та/або земель водного фонду, що перебуває у власності сільськогосподарського товаровиробника або надана йому у користування, у тому числі на умовах оренди. [1]

Базою оподаткування для платників єдиного податку IV групи є нормативна грошова оцінка одного гектара сільськогосподарських угідь (рілля, сіножатей, пасовищ і багаторічних насаджень), з урахуванням коефіцієнта індексації.

Підставою для нарахування єдиного податку платникам IV групи є дані державного земельного кадастру та/або дані з державного реєстру речових прав на нерухоме майно.

Динаміка зміни ставок єдиного податку (до 2015 року – фіксованого сільськогосподарського податку) наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Ставки єдиного податку для платників IV групи (фіксованого сільськогосподарського податку) за 2005 – 2018 роки

№ п/п	Категорія (тип) земель	Ставка податку, %				
		2005 – 2013 роки	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017-2018 рік
1	Рілля, сіножаті і пасовища	0,15	0,15	0,45	0,81	0,95
2	Багаторічні насадження	0,09	0,09	0,27	0,49	0,57
3	Землі водного фонду	0,45	0,45	1,35	2,43	2,43
4	Землі сільськогосподарських товаровиробників, які спеціалізуються на виробництві (виращуванні) та переробці продукції рослинництва на закритому ґрунті	-	1	3	5,4	6,33

В Україні з 2015 року спостерігається тенденція до збільшення ставок єдиного податку для сільськогосподарських товаровиробників, що робить спрощену систему оподаткування менш вигідною для підприємств.

Застосування єдиного податку для аграрного сектору економіки за досліджувані роки мало свої переваги та недоліки.

Переваги:

- зниження в цілому податкового навантаження на сільськогосподарські підприємства, покращення їх фінансових результатів;
- спрощення ведення сільськогосподарськими підприємствами обліку та звітності, скорочення витрат часу, пов'язаних з документообігом.

Недоліки:

- скорочення сум надходжень до місцевих бюджетів;
- необхідність сплати фіксованої суми податку, навіть якщо діяльність підприємства збиткова;
- розповсюдження схем ухилення від оподаткування;
- недбалість ведення обліку доходів та витрат багатьма підприємствами, що призводить до викривлення звітних показників.

Оподаткування сільськогосподарських підприємств в Україні повинно будуватися на підходах, що застосовуються в розвинутих країнах. Основа

економіки майже всіх розвинених країн світу – мале підприємництво – саме воно, в першу чергу потребує податкових пільг.

Для збалансування надходжень та витрат бюджету великі підприємства можуть бути переведені на загальну систему оподаткування.

Згідно проведеного прогнозного розрахунку впливу законодавчих змін щодо оподаткування на показники діяльності підприємства, перехід на загальну систему оподаткування негативно відобразиться на фінансових показниках підприємств, оскільки замість єдиного податку їм доведеться сплачувати земельний податок, податок на прибуток та рентну плату за спеціальне використання води. Земельний податок розраховується залежно від нормативної грошової оцінки земель та ставки, затвердженої місцевою радою (до 1 %), що вже може бути більшим, ніж вся сума єдиного податку. Перехід на загальну систему оподаткування може бути доцільним для підприємств з низьким рівнем рентабельності.

Висновки. Застосування спрощеної системи оподаткування сільськогосподарськими товаровиробниками в останні роки стає менш вигідним для підприємств, зокрема, через зростання ставок єдиного податку, коефіцієнтів індексації. Розглядаються законопроекти, що передбачають скасування спрощеної системи або її суттєве обмеження.

Реформування системи оподаткування сільського господарства в цілому є надзвичайно актуальним питанням. Доцільним є коригування переліку суб'єктів господарювання, які мають право застосовувати спрощену систему, виключивши з нього великі підприємства, а також зберігаючи підтримку тваринництва, овочівництва, садівництва, рентабельність яких є відносно низькою.

Список літератури.

1. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>